អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលសម្រេចថា ការដោះលែងជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់តុលាការ

ដោយ អែន ហេនខែល

ថ្ងៃទី១៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២

ប្រែសម្រួលដោយ ឌី សុជាតា

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានចេញសេចក្តីសម្រេចបិទផ្លូវតវ៉ា ទាក់ទងនឹងការខ្វះសម្បទាខាងបញ្ញាស្មារតីគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមការជំនុំជម្រះ ។ កាលពីខែកញ្ញា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានសម្រេចជាលើកទីពីរថា ជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ ដែលស្ថិតក្នុងវ័យ ៨០ឆ្នាំ ត្រូវដោះលែងចេញពីមន្ទីរឃុំឃាំងដោយឥតលក្ខខណ្ឌ បន្ទាប់ពីរកឃើញថា ជនជាប់ចោទពុំមានសម្បទាខាងបញ្ញាស្មារតីក្នុងការចូលរួមការជំនុំជម្រះ ដោយសារតែជំងឺវង្វេងវង្វាន់ស្មារតី ដែលទំនងបណ្តាលមកពីជំងឺភ្លេចភ្លាំងចេះតែវិវត្តធ្ងន់ធ្ងរទៅៗ ។ ដោយសារតែសហព្រះរាជអាជ្ញាបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍លើសេចក្តីសម្រេចទាក់ទងតែលក្ខខណ្ឌក្នុងការដោះលែងជនជាប់ចោទ ហេតុដូច្នេះ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានអនុញ្ញាតភ្លាមៗឲ្យដោះលែងជនជាប់ចោទពីការឃុំឃាំងដោយស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌបណ្តោះអាសន្នមួយចំនួន ។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានសម្រេចពីភាពសមរម្យនៃការដាក់ជនជាប់ចោទឲ្យស្ថិតក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់តុលាការ នៅពេលដែលការរំពឹងទុកយ៉ាងធ្ងុសប្រហែលថាជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ នឹងមិនអាចយកមកជំនុំជម្រះបានតទៅទៀត ។

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានសម្រេចដោះលែងជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ ដោយឥតលក្ខខណ្ឌលើកទីមួយនៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ បន្ទាប់ពីបានរកឃើញថា ជនជាប់ចោទពុំមានសម្បទាខាងបញ្ញាស្មារតីគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមការជំនុំជម្រះ ដោយបំបែកបទចោទប្រកាន់ចេញពីសំណុំរឿង០០២ និងផ្អាកនីតិវិធីប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទរូបនេះ ។ សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ត្រូវបានបដិសេធដោយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ដែលបង្គាប់ឲ្យបន្តឃុំខ្លួនជនជាប់ចោទក្នុងរយៈពេល៦ខែទៀត ដើម្បីឲ្យប្រឹងប្រែងក្នុងការប្រើប្រាស់ឲ្យអស់ពីលទ្ធភាពនូវវិធានការទាំងឡាយ ដែលមានក្នុងការជួយជនជាប់ចោទឲ្យមានភាពប្រសើរឡើង ដើម្បីអាចចូលរួមការជំនុំជម្រះបាន ។

ក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ២០១២ អ្នកជំនាញបីរូប បានផ្តល់សក្ខីកម្មថា ស្ថានភាពបញ្ញាស្មារតីរបស់ជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ ធ្លាក់ដុនដាបជាលំដាប់ ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានរកឃើញថា ពុំមានការរំពឹងសមហេតុសមផលដែលថាការធ្លាក់ចុះខ្សោយផ្នែកបញ្ញាស្មារតី អាចត្រូវបានធ្វើឲ្យប្រសើរ

ឡើងវិញបានទេ ហើយថាបើទោះបីជាមិនលើកចោលបទចោទប្រកាន់ក៏ដោយ គឺត្រូវផ្អាកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីដោយមិនកំណត់រយៈពេលប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទ «ដែលមានន័យថា ការផ្អាកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីត្រូវបន្តរាបណា អង្គជំនុំជម្រះបង្គាប់ឲ្យមានការជំនុំជម្រះប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទ» ។ អង្គជំនុំ-ជម្រះសម្រេចថា ដោយសារតែការផ្អាកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីមានមានលក្ខណៈជាអចិន្ត្រៃយ៍ «ខ្លួនមិនអាចអនុវត្តនូវយុត្តាធិការលើជនជាប់ចោទសម្រាប់រយៈពេលណាមួយនៃការផ្អាកនោះបានទេ» ហើយថាខ្លួនពុំមានមូលដ្ឋានផ្លូវច្បាប់ច្បាស់លាស់ក្នុងការសម្រេចដាក់លក្ខខណ្ឌដោយបង្ខំ ឬក៏ដាក់ឲ្យស្ថិតក្រោមទម្រង់ផ្សេងៗនៃការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ លើជនជាប់ចោទក្នុងអំឡុងពេលនេះ ។ ហេតុដូច្នេះខ្លួនបង្គាប់ឲ្យដោះលែងជនជាប់ចោទដោយឥតលក្ខខណ្ឌ ក៏ប៉ុន្តែស្នើសុំឲ្យជនជាប់ចោទស្ថិតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងជូនដំណឹងដល់តុលាការក្នុងពេលណាមួយ ដែលមានការផ្លាស់ប្តូរអាសយដ្ឋាន ថែមទាំងគួរយល់ព្រមឲ្យអ្នកជំនាញពិនិត្យជារៀងរាល់ឆ្នាំ ដើម្បីស្វែងរកការព្យាបាលថ្មីណាមួយ ដែលទំនងនឹងធ្វើឲ្យប្រសើឡើងនៃការធ្លាក់ចុះផ្នែកបញ្ញាស្មារតី ដែលនាំឲ្យជនជាប់ចោទមានសម្បទាក្នុងការចូលរួមការជំនុំជម្រះ ។

នៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកហេតុផលថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមានកំហុស ដោយមិនបានប្រើប្រាស់យុត្តាធិការរបស់ខ្លួនប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព» ហើយជាថ្មីម្តងទៀតបានស្នើសុំលក្ខខណ្ឌ៦ ចំណុចត្រូវបានដាក់ចំពោះការដោះលែង ៖

១) ត្រូវស្នាក់នៅផ្ទះដែលមានអាសយដ្ឋានជាក់លាក់ណាមួយ ដែលនឹងត្រូវផ្តល់ជូនដោយសហមេធាវី ។

២) ត្រូវមានវត្តមាននៅពេលដែលមានការពិនិត្យរៀងរាល់សប្តាហ៍ដោយអាជ្ញាធរឬមន្ត្រី ដែលតុលាការចាត់តាំងដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ។

៣) ត្រូវប្រគល់លិខិតឆ្លងដែន និងអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណមកតុលាការ ។

៤) មិនត្រូវទាក់ទងដោយផ្ទាល់ ឬប្រយោលជាមួយនឹងសហជនជាប់ចោទផ្សេងទៀត (លើកលែងតែជនជាប់ចោទ អៀង សារី) ។

៥) មិនត្រូវទាក់ទងផ្ទាល់ ឬប្រយោលជាមួយសាក្សី ឬជនរងគ្រោះដែលត្រូវមកធ្វើសក្ខីកម្មនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ និងមិនជ្រៀតជ្រែកក្នុងកិច្ចការរដ្ឋបាលរបស់តុលាការ ។

៦) ត្រូវទទួលការពិនិត្យផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្ររៀងរាល់៦ខែម្តង ដោយអ្នកអនុវត្តវេជ្ជសាស្ត្រដែលតែងតាំងដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ។

នៅក្នុងសេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួន អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានរកឃើញនូវភាពផ្ទុយគ្នាចំនួនពីរ ដែលមាននៅក្នុងសេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះដំបូង ដែលថាខ្លួនមិនអាចអនុវត្តនូវយុត្តាធិការលើជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ បន្ទាប់ពីទទួលបានការដោះលែង ដោយសារតែការផ្អាកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីមានលក្ខណៈជាអចិន្ត្រៃយ៍(១) ការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនថាកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីអាចត្រូវបានចាប់ផ្ដើមឡើងវិញ ប្រសិនបើយល់ឃើញថាជនជាប់ចោទមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់នៅពេលក្រោយ និង(២) ការព្រមព្រៀងរបស់ខ្លួនក្នុងការអនុវត្តវិធានការមួយចំនួន ក្នុងគោលបំណងធ្វើយ៉ាងណាឲ្យកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនេះអាចដំណើរការឡើងវិញបាន ប្រសិនបើមានការវិវឌ្ឍផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ។

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលក៏បានកត់សម្គាល់ដែរថា មិនដូចតុលាការដែលប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធច្បាប់ខមិនឡូ (Common Law) ប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិល ដូចជានៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ពុំមានឆន្ទានុសិទ្ធមិនបន្តបណ្ដឹងអាជ្ញាដែលខ្លួនបានចាប់ផ្ដើមធ្វើរួចទៅហើយនោះទេ លើកលែងតែមានហេតុផលដែលចែងយ៉ាងជាក់លាក់ក្នុងច្បាប់ៈ «ច្បាប់ដែលអាចយកមកអនុវត្តនៅចំពោះអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មិនបានចែងអំពីលទ្ធភាពបញ្ចប់ដំណើរនីតិវិធីនៅក្នុងករណី ដែលរកឃើញថា ជនជាប់ចោទមិនមានសម្បទាចូលរួមនៅក្នុងសវនាការនោះទេ» ប៉ុន្តែបានចែងអំពីលទ្ធភាពផ្អាកដំណើរការនីតិវិធីក្នុងកាលៈទេសៈជាក់លាក់មួយចំនួនដោយសារតែឧបសគ្គ» ដើម្បីបន្តកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ។

ដោយកត់សម្គាល់លើ «ភាពតានតឹង» រវាងសិទ្ធិជាសារវ័ន្តមូលដ្ឋានរបស់ជនជាប់ចោទ ដែលទំនងជាមិនអាចនាំយកទៅជំនុំជម្រះបាន និងផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ ក្នុងការចោទប្រកាន់ជនជាប់ចោទពីបទឧក្រិដ្ឋធ្ងន់ធ្ងរ» អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានពិនិត្យយ៉ាងល្អិតល្អន់លើវិធាន និងការអនុវត្ត ដែលមាននៅក្នុងកម្រិតអន្តរជាតិ ក៏ដូចជាការអនុវត្តនៅក្នុងស្រុកដែរ» ដើម្បីសម្រេចថាតើការអនុវត្តនូវស្តង់ដារអន្តរជាតិ អាចតម្រូវឲ្យមានការបញ្ចប់នីតិវិធីឬយ៉ាងណា? ក្នុងចំណោមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនគឺថា «ដំណោះស្រាយបន្ទន់ ឬផ្អាកនីតិវិធីបណ្ដោះអាសន្នប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទ ដែលពុំមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមជំនុំជម្រះ និងបន្តការអនុវត្តនូវយុត្តាធិការត្រូវបានគាំទ្រដោយតុលាការអន្តរជាតិជាច្រើនរួចមកហើយ» ដូចជាតុលាការពិសេសសម្រាប់ឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរនៅទីម័រខាងកើត តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ និងប្រព័ន្ធតុលាការក្នុងស្រុកជាច្រើនទៀតដោយរួមទាំងបារាំង ដែលក្រមរបស់ខ្លួនផ្តល់ជាគំរូដល់វិស័យនីតិវិធីកម្ពុជា ។

ជារួម អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលយល់ឃើញថា «កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទដែលពុំមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ជាអចិន្ត្រៃយ៍ត្រូវបានបញ្ចប់ ហើយតុលាការបានបោះបង់ចោលនូវ

យុត្តាធិការលើជនជាប់ចោទ គឺនូវតែជាករណីពិសេស» ។ យុត្តាធិការ «អនុញ្ញាតឲ្យតុលាការចាត់វិធានការនានាដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាំបាច់និងសមស្របនៅក្នុងកាលៈទេសៈទាំងនោះ ដើម្បីអាចបន្តកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ប្រសិនបើមានឱកាស» ដោយសារតែលក្ខខណ្ឌវេជ្ជសាស្ត្ររបស់ជនជាប់ចោទ និងវិទ្យាសាស្ត្រផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ គឺ«អាចផ្លាស់ប្តូរតាមពេលវេលា» និង«អាស្រ័យលើកំហុសរបស់មនុស្ស និងអាកប្បកិរិយាពុំស្មោះត្រង់របស់ជនជាប់ចោទ ។

អាស្រ័យលើសំអាងហេតុទាំងអស់នេះ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលពិចារណាឃើញថា «អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានភ័ន្តច្រឡំផ្នែកអង្គច្បាប់នៅក្នុងការសន្និដ្ឋានថា អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យអនុវត្តយុត្តាធិការលើជនជាប់ចោទ ក្នុងអំឡុងពេលនៃការផ្អាកនីតិវិធី ដោយពុំមានពេលវេលាកំណត់ច្បាស់លាស់ប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទ ដោយហេតុថាសេចក្តីសន្និដ្ឋានបែបនេះពុំមានទាំងហេតុផលគាំទ្រដោយច្បាប់ ដែលអនុវត្តនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ឬការអនុវត្តនៅក្នុងបទដ្ឋានជាតិ និងអន្តរជាតិជាធរមាន» ។

បន្ទាប់មក អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានពិចារណាលើអំណះអំណាងរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលថាពុំមាន «មូលដ្ឋានផ្នែកគតិយុត្តិជាក់លាក់ក្នុងការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការក្នុងអំឡុងពេលផ្អាកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ។ ជាដំបូង អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានកត់សម្គាល់ថា «ការផ្អាកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី មិនបានរារាំងតុលាការក្នុងការធ្វើចំណាត់ការលើដំណើរការនីតិវិធី និងអនុវត្តវិធានការ ដើម្បីធានាការបន្តនីតិវិធីសុច្ចរិតភាពរបស់ខ្លួនឡើយ» ។ បន្ទាប់មកអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានរកឃើញថា មានមូលដ្ឋានគតិយុត្តិជាផ្លូវការសម្រាប់អនុវត្តវិធានការទូទៅ ដែលទាក់ទងនឹងការឃុំខ្លួន និងការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការនៅក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា និងវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។

ជាផលវិបាកនៅក្នុងការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនបញ្ហាសំខាន់ដែលកើតចេញពីការផ្អាកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីគ្មានពេលវេលាកំណត់ ដោយសារភាពគ្មានសម្បទាជាអចិន្ត្រៃយ៍របស់ជនជាប់ចោទលើវិធានការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ មិនមែនជាការខ្វះយុត្តាធិការ ឬមូលដ្ឋានច្បាប់នោះទេ ប៉ុន្តែគឺជាបញ្ហានៃភាពចាំបាច់ និងសមាមាត្រនៃវិធានការនេះនៅក្នុងកាលៈទេសៈបច្ចុប្បន្ន» ដែលបញ្ហានេះពុំត្រូវបានពិចារណាដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងសោះ ។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលកត់សម្គាល់ថា ដោយសារតែលក្ខខណ្ឌនៃការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ ដែលស្នើឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា ដាក់កម្រិតដល់សិទ្ធិជាសារវ័ន្ត ដែលការពារដោយសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិប្រជាពលរដ្ឋ និងនយោបាយ ៈ

ពុំមានភាពគ្រប់គ្រាន់ដែលថា ការរឹតបន្តឹងនេះមានមូលដ្ឋានច្បាប់ជាផ្លូវការ ដូចដែលបានពិភាក្សាខាងលើ តុលាការអាចកំណត់ដាក់វិធានការទាំងនេះ ដែលមានភាពចាំបាច់ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់ និងស្របទៅតាមគោលការណ៍សមាមាត្រ ដោយធ្វើឲ្យមានភាពសមរម្យ ដើម្បីសម្រេចឲ្យបាននូវតួនាទីការពាររបស់ខ្លួន ដែលជាឧបករណ៍ដែលមានភាពបំពានតិចតួចក្នុងចំណោមឧបករណ៍ដទៃទៀត ដែលអាចសម្រេចបាននូវលទ្ធផលដែលចង់បាន និងមានភាពសមាមាត្រជាមួយនឹងផលប្រយោជន៍ដែលត្រូវការពារ ។

ដោយសារតែមានក្តីរំពឹងតិចតួច ដែលថាជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ អាចមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ ហើយនាំយកមកជំនុំជម្រះបាននោះ វិធានការទាំងនោះដែលមានការប៉ះពាល់តិចតួចជាក់ស្តែងលើសិទ្ធិជនជាប់ចោទអាចត្រូវបានចាត់ទុកថា មានភាពសមាមាត្រ ។ ប៉ុន្តែ “វិធានការដែលមានការប៉ះពាល់” ត្រូវបានកំណត់ដោយយោងលើសំអាងហេតុជាក់ស្តែងដែលថា ជនជាប់ចោទម្នាក់ ដែលពុំមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមជំនុំជម្រះ គឺជនជាប់ចោទនោះពុំមានលទ្ធភាពអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួនឲ្យបានពេញលេញ ។ លើសពីនេះទៅទៀត អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលយល់ស្របជាមួយសហព្រះរាជអាជ្ញាដែលថា ទាំងជនជាប់ចោទពុំមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការអនុវត្តតាមលក្ខខណ្ឌ ដែលបានដាក់ដោយអង្គជំនុំជម្រះប្រឆាំងនឹងខ្លួន ដោយសារបញ្ហាធ្លាក់ចុះនៃបញ្ញាស្មារតី ទាំងភាពលំបាកក្នុងការអនុវត្តលក្ខខណ្ឌប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទមិនមែនមានន័យថា លក្ខខណ្ឌទាំងនោះមិនអាចអនុវត្តបានដោយជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ នោះទេ គឺតាមកូនស្រីរបស់ជនជាប់ចោទ ដែលត្រូវបានតែងតាំងជាអាណាព្យាបាលរបស់ជនជាប់ចោទ ។

ទាក់ទងនឹងវិធានការដាក់លាក់ដែលដាក់ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលសម្រេចថា ៖

- ទទួលការវាយតម្លៃវេជ្ជសាស្ត្រៀងរាល់៦ខែម្តង ដើម្បីត្រួតពិនិត្យមើលភាពជាក់លាក់នៃលក្ខខណ្ឌរបស់ជនជាប់ចោទ និងការវិវឌ្ឍដោយសមរម្យ និងត្រឹមត្រូវតាមក្រមកម្ពុជា ។
- អនុវត្តការត្រួតពិនិត្យផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ហើយចាំបាច់ត្រូវរក្សាវត្តមានជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងផ្តល់អាស័យដ្ឋានជូនអង្គជំនុំជម្រះ ។
- ពុំមានការសមាមាត្រចំពោះការរក្សាទុកអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ និងការប្រគល់លិខិតឆ្លងដែនទេ ពីព្រោះ “វាធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការមានឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងអត្តសញ្ញាណរបស់ខ្លួន” ។

- ការចុះពិនិត្យគួរតែមានការរំខានតិចបំផុត ដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌និងបម្រើដល់គោលបំណងនៃការផ្ទៀងផ្ទាត់ថាតើជនជាប់ចោទនៅតែស្នាក់នៅអាសយដ្ឋាន ដែលប្រគល់ជូនតុលាការ ឬយ៉ាងណា ។
- មិនមានភាពចាំបាច់ក្នុងការហាមឃាត់ជនជាប់ចោទមិនឲ្យជ្រៀតជ្រែកកិច្ចការតុលាការ ដោយសារមានភាពតម្រូវពីកាតព្វកិច្ចអន្តរជាតិស្រាប់ ។
- ពុំមានភាពពិតប្រាកដចំពោះការគំរាមកំហែងដែលថា ជនជាប់ចោទនឹងជ្រៀតជ្រែកសាក្សីនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ ក្នុងអំឡុងពេលផ្អាកនីតិវិធីប្រឆាំងជនជាប់ចោទ និងការចុះខ្សោយនៃសតិបញ្ញា ។

បច្ចុប្បន្ននេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ត្រូវបានស្នើឲ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យលក្ខខណ្ឌទាំងនេះរៀងរាល់១២ខែម្តង ដើម្បីធានាថា ជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ "មិនត្រូវបានដាក់កំហិតតាមអំពើចិត្តទៅលើសិទ្ធិជាឯកជន និងសេរីភាពក្នុងការដើរហើរ" ។ លើកលែងតែមានការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ នេះគឺជាការសម្រេចចុងក្រោយបង្អស់របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាលើបញ្ហាសម្បទារបស់ជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ ។

-ចប់-